

Verlag Expertgroep chemie

Opsteller Maria Rosendal	Onderwerp Verlag Expertgroep Chemie
Notulist Maria Rosendal	Datum en plaats overleg 25 april 2016, Informatiehuis Water, Stationsplein 89 in Amersfoort
Voorzitter Boris Everwijn	Kenmerk V0135/I0553
Aanwezigen <i>Leden expertgroep:</i> Arjan Smeenk (Aqualysis) Leontien van der Molen (WS Vechtstromen) Everlien Overeem – Bos (Eurofins) René Zander (Waterproef)	Afwezigen <i>Leden expertgroep (m.k.):</i> Marjanne van den Berg (ALcontrol) Albert de la Mar (Aqualab Zuid) Mattie de Vries (Wetterskip Fryslân)
<i>Indieners wijzigingsvoorstellen:</i> Hans de Kok (Aqualysis) Frans Lüers (WS De Dommel) Hinne Reitsma (IHW)	
<i>Behandelaars IHW:</i> Sylvia van Kuijck (agendapunten 3 en 4.1)	

10:00 uur - Opening, agenda en mededelingen	2
1.1 10:00 uur – Mededeling: samenstelling expertgroep	2
1.2 10:05 uur - Mededeling: Memo scheidingstechnieken is bijgevoegd	2
2 10:10 uur - Voorzitterschap expertgroep	2
3 10:15 uur - Uitwisseling van zouten/zuren/basen	2
4 10:30 uur - Wijzigingsvoorstellen ter bespreking	3
4.1 10:30 uur - W-1506-0025 CASnummer van hexabroomcyclododecaan wijzigen in 3194-55-6	3
4.2 10:45 uur - W-1301-0020 1 hoedanigheid voor Opgelost	3
4.3 11:00 uur - W-1501-0010 Beëindigen parameters na gloeien	4
4.4 11:15 uur - W-1603-0004 Omschrijving tetrabutyltin wijzigen	4
5 11:30 uur - Het begrip matrix in het analyseproces	5
6 11:45 uur - Monsterverpakkingsmaterialen	6
7 12:00 uur – Sluiting.....	7

Concept verslag Expertgroep chemie

1 10:00 uur - Opening, agenda en mededelingen

1.1 10:00 uur – Mededeling: samenstelling expertgroep

In de vorige bijeenkomst heeft IHW beloofd op zoek te gaan naar aanvulling van de expertgroep vanuit de Aquo-gebruikershoek. Leontien van der Molen (WS Vechtstromen) heeft zich aangemeld en is vandaag aanwezig.

Aad Windmeijer (Eurofins) heeft zijn plaats in de expertgroep overgedragen aan zijn collega Everlien Overeem-Bos.

Mattie de Vries (Wetterskip Fryslân) heeft aangegeven dat zij niet op de juiste plek zit in de expertgroep; in haar plaats wordt haar collega Pieter van der Mossel voorgedragen. Hij kan vandaag niet aanwezig zijn.

1.2 10:05 uur - Mededeling: Memo scheidingstechnieken is bijgevoegd

Bij het verslag van de vorige vergadering is een memo over scheidingstechnieken bijgevoegd. U bent uitgenodigd om op deze memo te reageren. Dat heeft Rene Zander gedaan. Het betreft enkele opmerkingen over de spelling. Er zijn geen besprekpunten ingebracht. De memo is aangepast en opnieuw bijgevoegd, omdat deel 3 van de memo betrekking heeft op wijzigingsvoorstel W-1501-0010 Wijzigingen Par.Hoed.h. mbt scheidingstechn.-deel3: Beëindigen par. na gloeien, welk voorstel vandaag besproken wordt.

Nog een mededeling: na het opstellen van de agenda voor deze vergadering heeft IHW nog een wijzigingsvoorstel ontvangen, namelijk W-1604-0006 verwijderen synoniem van een chemische stof. Dit voorstel zal via de mail aan u voorgelegd worden en zo nodig besproken in de volgende vergadering.

2 10:10 uur - Voorzitterschap expertgroep

De vorige vergadering van de expertgroep chemie is voorgezeten door Sylvia van Kuijck (IHW). De vergadering van vandaag wordt voorgezeten door Boris Everwijn (IHW). Het is de bedoeling dat de expertgroep een voorzitter kiest uit haar leden.

Vragen aan de expertgroep:

1. Wie wil het voorzitterschap van de expertgroep vervullen?

Een belronde langs de expertgroepleden heeft geen mogelijke kandidaten voor het voorzitterschap opgeleverd. Daarom zal de IHW-teamleider Aquo het voorzitterschap op zich nemen. Omdat die functie vacant is treedt Boris Everwijn (programmamanager IHW) voorlopig op als voorzitter.

3 10:15 uur - Uitwisseling van zouten/zuren/basen

Bij de servicedesk van IHW komt regelmatig de volgende vraag binnen.

Hoe moeten zouten (bv jodosulfuron-methyl-natrium)/zuren (bv sotalol-hcl)/basen in water worden uitgewisseld?

IHW heeft hierop het volgende concept-antwoord geformuleerd.

Zouten, zuren en basen moeten na analyse in water uitgewisseld worden als kation of anion. Voor de analyse op het laboratorium kan het zout, het zuur of de base als standaard worden gebruikt maar dit is niet de stof die wordt gerapporteerd en evt. uitgewisseld. In het water komt de stof alleen als kation of anion voor.

Vragen aan de expertgroep:

1. Stemt de expertgroep in met bovenstaand concept-antwoord van IHW?

Concept verslag Expertgroep chemie

2. Geldt dit ook voor bodem analyses? Of komen daar wel de zouten, zuren en/of basen voor.

Expertgroep:

- Het door IHW geformuleerde antwoord is juist.
- IHW moet uitwisseling van beide mogelijk maken als beide aangevraagd worden (dus uitwisseling als zout/zuur/base en uitwisseling als ion). Wat er gerapporteerd wordt dient in voorschriften te staan (NEN/ISO). Een en ander kan zo nodig worden toegelicht in een faq/praktijkrichtlijn. Alleen iets opnemen in Aquo op verzoek.
- Hetzelfde geldt voor bodemanalyses.

4 10:30 uur - Wijzigingsvoorstellen ter bespreking

4.1 10:30 uur - W-1506-0025 CASnummer van hexabroomcyclododecaan wijzigen in 3194-55-6

Indiener: Hans de Kok, Aqualysis

W-1506-0025 behandelt een aanvraag van een Code voor de chemische stof 1,2,5,6,9,10-hexabroomcyclododecaan met CAS-nummer 3194-55-6. Naar aanleiding van het wijzigingsverzoek is er correspondentie geweest tussen de indiener en IHW, wat heeft geleid tot een wijzigingsvoorstel. Die correspondentie en een toelichting op het wijzigingsvoorstel zijn opgenomen in het bijgevoegde aanbiedingsformulier. Het wijzigingsvoorstel is bijgevoegd in Excel-formaat.

Vragen aan de expertgroep:

1. Gevraagd wordt uw advies over het wijzigingsvoorstel.

Expertgroep:

- Akkoord.
- N.B. van stoffen zonder CAS-nummers worden definities opgenomen in Aquo-Lex.

4.2 10:45 uur - W-1301-0020 1 hoedanigheid voor Opgelost

Indiener: Hinne Reitsma, IHW

Voorstel is bijgevoegd.

Tijdens de vorige bijeenkomst van de expertgroep is dit voorstel ook besproken. het besluit was: voorstel nu terugtrekken, actie expertgroep: verder onderzoeken op twee punten en een volgende ronde laten terugkomen. De twee punten komen terug in onderstaande vragen.

Vragen aan de expertgroep:

1. Gaat het om de opgeloste fractie of om de fractie die je krijgt na filtratie (of decanteren etc.); wat zegt de regelgeving?
2. Wat is de impact van het voorstel op de gebruikerssystemen?

Expertgroep:

- Eens met de verwijdering van hoedanigheid OPGLT.

Concept verslag Expertgroep chemie

- Een betere omschrijving van nf is 'opgeloste fractie (bijv. na filtratie)'
- Aquo lex: Huidige toelichting "opgelost" voldoet.
- Rest van het voorstel is een goed compromis. Hiermee kunnen we uit de voeten zonder al te grote impact op systemen.
- Voorstel aanpassen en naar CCvD-D ter besluitvorming.

4.3 11:00 uur - W-1501-0010 Beëindigen parameters na gloeien

Indiener: Hinne Reitsma, IHW

W-1501-0010 Beëindigen parameters na gloeien heeft betrekking op het verwijderen van de parameters 'Gloeiverlies' (code: GV) en 'Asvrije droge stof' (ASVDS) omdat deze overeen schijnen te komen met 'organische stof' (code: OSTOF). Tevens behelst het voorstel het hernoemen van de parameter 'Gloeirest (GR)' in de parameter 'anorganische stof', omdat het begrip gloeirest een combinatie van grootheid en stof is.

Het voorstel is bijgevoegd. Zie ook deel 3 van de bijgevoegde memo Scheidingstechnieken.

Vragen aan de expertgroep:

1. Gevraagd wordt uw advies over het wijzigingsvoorstel.

Expertgroep:

- Gloeirest en gloeiverlies zijn complementair.
- Gloeiverlies is geen synoniem van organische stof. Gloeirest is geen synoniem van anorganische stof. In de NEN-norm voor bepaling van organische stof staat de correctiefactor voor omrekening.
- Als parameters worden gloeirest, gloeiverlies en organische stof gebruikt. (asvrije droge stof niet, voor zover bekend)
- Het voorstel aanpassen en via de mail aan de expertgroep voorleggen.

4.4 11:15 uur - W-1603-0004 Omschrijving tetrabutyltin wijzigen

Indiener: Helpdesk SIKB

Omschrijving: In de referentietabel `immetingen.sikb.parameter_c` is een foutieve omschrijving opgenomen voor "tetrabutyltin". Dit wijzigingsvoorstel beoogt dit te corrigeren naar "tetrabutyltin (kation)". Dit is dan conform overige *yltin componenten.

In de optiek van IHW is tetrabutyltin geen kation omdat alle beschikbare plaatsen op het C-atoom worden bezet door een butyltin.

Vragen aan de expertgroep:

1. Is tetrabutyltin een kation ja/nee?

Expertgroep:

Concept verslag Expertgroep chemie

- Nee, zie norm (NEN/ISO 23161). Het gaat overigens niet om het C-atoom maar om het tin-atoom. Advies: wijzigingsvoorstel SIKB afwijzen.

5 11:30 uur - Het begrip matrix in het analyseproces

Aanleiding: Frans Lüers, WS De Dommel heeft gevraagd om een attribuut matrix toe te voegen aan het informatiemodel Metingen. Het begrip matrix komt nog niet voor in Aquo. In Aquo komt wel voor het begrip compartiment.

Compartiment: het deel van het milieu of het organisme of het medium dat wordt beschouwd of geanalyseerd.

Toelichting: Het compartiment is onderdeel van het leefmilieu. Binnen een soort compartiment is een verdere onderverdeling mogelijk. Voorbeelden zijn: water, bodem, zwevend stof, lucht, grondwater. (bron: Aquo)

Om te komen tot een goed wijzigingsvoorstel is bij IHW behoefte aan kennis over het begrip matrix. Daarom legt IHW de onderstaande vragen voor aan de expertgroep. De expertgroep wordt gevraagd gezamenlijke, door alle leden gedragen antwoorden op deze vragen te geven.

Vragen aan de expertgroep:

1. Wat betekent het begrip matrix in het analyseproces (veldmatrix/labmatrix)?
2. Wat is het belang van matrices bij het analyseren en/of vastleggen van analyseresultaten?
3. Hoe verhoudt het begrip matrix zich tot het Aquo-begrip compartiment?

Toelichting Frans: Ik heb behoefte aan toevoeging van het attribuut matrix bij de uitwisseling van meetgegevens. Soms moet bijvoorbeeld een monster oppervlaktewater geanalyseerd worden als afvalwater omdat het water zodanig vervuild is. Compartiment is dan oppervlaktewater (het monster is genomen in oppervlaktewater), matrix is afvalwater. Laatstgenoemde info kan niet Aquo-conform worden uitgewisseld.

Expertgroep:

- Compartiment is niet hetzelfde als matrix. Maar als je matrix zou moeten definiëren zou je wel dezelfde definitie kunnen gebruiken als de Aquo-definitie van compartiment. Matrix is een beperkter begrip dan compartiment.
- Compartiment heeft betrekking op de omgeving, de plek waar het te analyseren materiaal vandaan komt. Compartiment wordt door de opdrachtgever bepaald, die zegt waarin het monster genomen moet worden.
- Matrix heeft betrekking op de samenstelling van het te analyseren materiaal. Afhankelijk van de samenstelling van het materiaal is een bepaalde analysemethode van toepassing. Iets wat eenzelfde samenstelling heeft kun je op dezelfde manier analyseren. Matrix is een laboratoriumbegrip. Het lab bepaalt de matrix.
- Overigens is er, naast compartiment en matrix, nóg een invalshoek van waaruit naar het monster gekeken wordt, namelijk de wijze van rapporteren van de analyseresultaten van het monster (bijvoorbeeld rapporteren als oppervlaktewater of als afvalwater).
- Moet matrix uitgewisseld worden? De betreffende info wordt uitgewisseld via de analysemethode. Dus je kunt het afleiden. Dus in principe zou het niet in Aquo opgenomen hoeven te zijn (René). Maar klant (Frans) heeft er wel behoefte aan. Suggestie van de expertgroep voor Frans: gebruik verschillende meetpuntcodes voor de verschillende bepalingen.

Concept verslag Expertgroep chemie

- In mei organiseert IHW een sessie over het IMWA Metingen CSV formaat. Daar gaan we praten over de uitwisseling van compartimenten. De uitkomsten uit die bespreking zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van het wijzigingsvoorstel m.b.t. matrix.

6 11:45 uur - Monsterverpakkingsmaterialen

Bij onze samenwerkingspartner SIKB is een verzoek van Aad Windmeijer binnengekomen om de monsterverpakkingsmaterialen conform AS3001 op te nemen in het informatiemodel IM Metingen. Het betreffen de volgende monsterverpakkingsmaterialen conform IKB 3001 protocol.

monsterverpakkingsmaterialen conform IKB 3001 protocol
P: Kunststof
polypropyleen (PP)
polyethyleen (PE)
polycarbonaat (PC)
polytetrafluorethyleen (PTFE)
polyetheentereftalaat (PET)
G: Glas
(B)G: Glas of borosilicaat glas
RVS: Roestvrij staal (stainless steel)
Nb: Niet bekend / niet vermeld

Aquo bevat reeds een domeintabel 'Monsterverpakking'; deze ziet er als volgt uit.

Aquo-domeintabel Monsterverpakking
Hieronder staat aangegeven wordt wat voor type verpakking o.a. een veldmonster heeft.
Fles
Pot
Emmer

Concept verslag Expertgroep chemie

Aquo-domeintabel Monsterverpakking

Hieronder staat aangegeven wordt wat voor type verpakking o.a. een veldmonster heeft.

Zak

De huidige domeintabel 'Monsterverpakking' leent zich niet goed voor opname van monsterverpakkingsmaterialen.

Er lijken twee opties te zijn:

- Of de omschrijving van de domeintabel 'Monsterverpakking' aanpassen waardoor de AS3001 gegevens er wel in goed passen;
- Of een extra attribuut 'Monsterverpakkingsmateriaal' toevoegen aan het model.

Vragen aan de expertgroep:

1. Welk belang heeft het registreren van monsterverpakkingsmaterialen i.r.t. monsterverpakkingen?
2. Welk van de twee genoemde opties adviseert u (of eventueel een andere optie)?

Expertgroep:

- In ISO/NEN-normen staat vaak welk verpakkingsmateriaal nodig is; bijvoorbeeld een fles van glas. Het gaat er daarbij meer om dat iets in glas moet zitten dan dat het in een fles moet zitten. Het registreren van monsterverpakkingsmaterialen is dus zinvoller dan het registreren van monsterverpakkingen conform Aquo-domeintabel Monsterverpakking,
- Conclusie: De tabel monsterverpakking kan vervangen worden door monsterverpakkingsmaterialen. Daar is geen bezwaar tegen. (Verdere benodigde aanpassingen zijn: informatiemodel aanpassen: attribuut monsterverpakking vervangen door attribuut monsterverpakkingsmateriaal).

7 12:00 uur – Sluiting

- Volgende keer iets vertellen over IHW en Aquo.
- Memo over passive sampling rondsturen en als er behoefte aan is kunnen we het bespreken.